

BYGGMAX MILJÖRAPPORT 2016

Inledning

Under år 2009 påbörjade Byggmax sitt miljöarbete genom skapandet av en miljöpolicy med miljömål. Som en följd av detta policyarbete har en miljörapport upprättats och ett kontinuerligt förbättringsarbete har påbörjats för att minska organisationens negativa miljöpåverkan.

I årets miljörapport inkluderas informationen från Buildor och Skånska Byggvaror i den omfattning den funnits tillgänglig. Ett arbete görs under 2017 för att kunna fullständigt koncernredovisa med gemensamt ramverk.

Byggmax huvudsakliga miljöpåverkan definieras i miljöpolicyen som:

- transporter av produkter, från tillverkare till butik eller lager samt från butik till kund.
- produkternas innehåll av miljöbelastande ämnen och produkternas förpackningar.
- tryckning och distribution av broschyrer.
- energianvändningen i verksamheten.

Byggmax miljöpolicy föreskriver en årlig mätning av status och utveckling för ovanstående punkter, i form av åtgärder som genomförts samt möjliga kvantitativa mått. Ambitionen är att varje år nå förbättringar inom ovan nämnda områden. Målet är att vi ska minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser per transporterat ton med 25 procent från år 2009 till år 2020.

Utträkningsmetoder och upplägget på rapporten är avstämt mot en extern konsult.

Transporter

Som återförsäljare av byggmaterial påverkar Byggmax miljön genom det transportarbete vi, våra dotterbolag och våra underleverantörer utför.

Beräkningsmässigt avgränsas Byggmax miljöpåverkan till distribution in och ut från distributionslager samt transporter från leverantör till Byggmax-butiker i Sverige, Norge och Finland. Transporter in till våra underleverantörer har inte medräknats då de bör redovisas av respektive underleverantör. I utsläppsberäkningarna har inte heller transporter av e-handel köp och utkörning från butik inkluderats. Dessa transporter utgör alltså en förhållandevis liten andel av koncernens totala transportarbete. Cirka 1 procent av såld vikt år 2016 är order som går direkt från leverantör eller lager hem till kund. Utkörning med kranbil eller budbil är år 2016 8 procent av såld vikt, men signifikant lägre i transportarbete då utkörningarna från butik sker till närområdet. År 2015 kördes 7 procent av såld vikt ut med kranbil eller budbil. Byggmax erbjuder i allt större utsträckning leveranser till utlämningsställen samt butiksleveranser som samdistribueras med övrigt butiksgods, vilket innebär en resurseffektiv transportkedja. Under 2016 samdistribuerades cirka 4 procent av e-handlat gods

I Byggmax Group ingår sedan slutet av år 2015 även Buildor, som är en ren e-handlare med förhållandevis små godsvolymer, samt Skånska Byggvaror. Transportdata för Buildor inkluderas ej i årets beräkningar. Skånska Byggvaror har intransporter av material för montering av uterum, intransporter av varor till distributionslager samt uttransporter till slutkund. I transportberäkningen har enbart uttransporterna till slutkund inkluderats då en modell för intransportberäkningar ännu inte finns på plats. Planen är att inkludera det till 2017 års redovisning. Data för koncernen 2015 och 2014 är proforma och inkluderar transportarbete från Skånska Byggvaror enligt ovan.

	2016	2015	2014	Utveckling 2015-2016	Utveckling 2009-2016*
Transporterat gods [tusen ton]	695,9	661,9	576,7	5%	76%
Transportarbete [miljoner tonkm]	417,6	397,4	349,6	5%	54%
Varav båt [miljoner tonkm]	79,8	84,1	76,5	-5%	70%
Andel båt	19%	21%	22%	-10%	11%
Varav järnväg [miljoner tonkm]	0,0	0,0	0,0	0%	0%
Andel järnväg	0%	0%	0%	0%	0%
Varav lastbil [miljoner tonkm]	337,8	315,1	273,2	7%	50%
Andel lastbil	81%	79%	78%	2%	-2%
Transportarbete per ton [tonkm/ton]	600	600	606	0%	-13%
CO2 per transporterat ton gods [kg]	28,1	28,4	28,4	-1%	-19%
CO2 per såld krona [kg/tkr]	3,8	4,0	4,0	-3%	-32%
Absoluta utsläpp CO2 [ton]	19 652	18 935	16 452	4%	42%

Tabell 1, sammanställning av transportnyckeltal för Byggmax Group. Emissioner per tonkilometer baseras på utsläppsdata från ntmcalc.se. *2009 års bas för jämförelse är inte proforma med Skånska Byggvaror utan inkluderar enbart data från Byggmax.

Transportarbetet per ton transporterat gods ligger stilla mot fjolåret, men har sjunkit 13 procent sedan år 2009. Mängden CO₂ per transporterat ton gods har även det sjunkit. Byggmax målsättning är att sänka det mätetalet med 25% mot 2009 års nivå. I dagsläget har en sänkning på 19% uppnåtts, även efter inkludering av data för Skånska Byggvaror i 2016 års siffror.

Jämfört med fjolåret har Byggmax ökat antalet leverantörer som använder sig av båtfrakt, men den totala mängden transportarbete med båt har minskat på grund av lägre inköp av vissa stora artikelgrupper från Asien.

Vidare har övergången från två till tre distributionsslager för Byggmax, med den tredje anläggningen placerad i Gävle för att försörja Mälardalen, Norrland och Finland, inneburit möjligheter att frakta längre sträckor med båt och reducera transportarbetet med lastbil.

Andelen artiklar som distribueras via lager har ökat, vilket möjliggör större samlade transporter och är fördelaktigt ur utsläppsperspektiv. Den totala mängden transportarbete och absoluta utsläpp har ökat, men inte i samma takt som mängden transporterat gods, vilket innebär att trenden gällande relativa utsläpp är fortsatt god.

Utsläppen av övriga växthusgaser och miljöfarliga ämnen per transporterat ton och i absoluta tal återfinns i tabell 2 nedan. Till denna kategori räknas kväveoxider (NO_x), kolväten (HC), kolmonoxid (CO) samt småpartiklar (PT).

Att de totala mängderna utsläpp av växthusgaser och andra miljöfarliga ämnen har ökat sedan år 2009 förklaras med att antalet butiker har ökat från 61 till 128 stycken under motsvarande tid och att den geografiska spridningen bland dem nu är betydligt större än för sju år sedan.

	2016	2015	2014	Utveckling 2015-2016	Utveckling 2009-2016*
NO _x [g/transporterat ton]	241	246	246	-2%	-19%
CO [g/transporterat ton]	63,1	63,9	63,7	-1%	-17%
HC [g/transporterat ton]	10,6	10,8	10,8	-2%	-18%
Partiklar [g/transporterat ton]	5,9	6,0	6,1	-3%	-17%
NO _x totalt [ton]	168,6	163,3	142,3	3%	43%
CO totalt [ton]	43,9	42,2	36,7	4%	46%
HC totalt [ton]	7,4	7,1	6,2	3%	45%
Partiklar totalt [ton]	4,1	4,0	3,5	2%	46%

Tabell 2, utsläpp av växthusgaser och miljöfarliga ämnen per transporterat ton gods samt i absoluta tal för Byggmax Group. Emissioner per tonkilometer baseras på utsläppsdata från ntmcalc.se. *2009 års bas för jämförelse är inte proforma med Skånska Byggvaror utan inkluderar enbart data från Byggmax.

Produkter och förpackningar

Produkter och förpackningar påverkar miljön både direkt och indirekt, bland annat genom de råvaror de innehåller, den energiåtgång de kräver vid tillverkning och användning, och i vilken mån de faktiskt återvinns eller återanvänds när de är uttjänta.

Skånska Byggvaror utför montering och emballering av uterums- och garderobspartier samt packning av tillbehör till producerade varor i Bjuv utanför Helsingborg. Genom våra val av insatsmaterial och underleverantörer i produktionen kan vi förändra vår miljöpåverkan. I nuläget finns ingen styrning mot eller uppföljning av att öka användningen av förnyelsebara råvaror. Produktionen sker genom komponentmontering och det finns inget ingående råmaterial i form av primära naturtillgångar så som malm eller timmer. Utöver ingående material i nedanstående tabell används en liten del olja för maskinsmörjning, i storleksordningen 25 liter per år.

Material	Vikt (ton)	Andel återvunnet/ återanvänt material
Glas	2 582,2	0%
Aluminium	1 102,4	60%
Gummi	694,2	0%
Trä	217,9	0%
Övrigt material	125,0	i.u.

Tabell 3, ingående material i produktionen hos Skånska Byggvaror under 2016, med procentandel av materialet som kommer från förnyelsebara källor.

Allt ingående material i tillverkningen kommer från externa leverantörer och inget är en biprodukt från interna processer. Uppgifter om total vikt per materialtyp kommer från affärssystemet och andelen av materialet som är från förnyelsebara källor kommer från materialleverantörerna.

Tillverkade moduler förpackas i wellpapp och plast.

Förpackningsmaterial	Vikt (ton)	Andel återvunnet/ återanvänt material
Wellpapp	112,5	66%
Plast	9,7	0%

Tabell 4, förpackningsmaterial i produktionen hos Skånska Byggvaror under 2016, med procentandel av materialet som kommer från förnyelsebara källor.

Märkning av produkter är viktigt. Miljömärkningar och andra liknande märkningar gör det möjligt för vår kund att själv göra ett val om hur mycket denne vill påverka t.ex. miljön.

Byggmax policy säger att alla produkter ska ha produktbeskrivning. Vidare så kräver samhället att vissa produkter, främst de av kemteknisk karaktär har säkerhetsdatablad. Dessa utgör cirka 15 procent av antalet produkter i butikssortimentet.

Nedan tabell gäller i de fall det är brukligt. Vi kräver även i våra avtal att leverantören och/eller producenten följer nationell- och EU-lag gällande produktinnehåll och märkning.

Märkning av produkter	Ja	Nej
Komponenter i produkten	X	
Innehåll, speciellt ämnen med miljöpåverkan	X	
Säker användning av produkten	X	
Bortskaffning av produkter och miljöpåverkan	x	

Tabell 5, märkning av produkter

Byggmax arbetar aktivt för att öka träanvändningen i samhället och därigenom minska bruket av mindre miljövänliga material såsom betong, cement och hårdplast. Byggmax säljer bara NTR-märkt tryckimpregnerat virke som följer de miljömål Svenska Träskyddsföreningen och Nordiska Träskyddsrådet har satt upp. Inköpen av trä görs dessutom främst från nordiska leverantörer med nordisk produktion och med fulla lass direkt från sågverken för att minimera miljöbelastningen.

Av det trä vi köpte in under 2016 är 70% FSC- eller PEFC-märkt och kommer från hållbart brukade skogar. Organisationen Forest Stewardship Council är en oberoende, internationell medlemsorganisation som genom sitt certifieringssystem FSC verkar för ett miljöanpassat, ekonomiskt livskraftigt och socialt ansvarstagande bruk av världens skogar. PEFC är en

	2016
Sverige	66,3%
Norge	82,1%
Finland	97,9%
Totalt	69,6%

Tabell 6, andelen inköp FSC- eller PEFC-märkt virke per land till Byggmax i m3. Total volym visas inte av affärsmässiga skäl.

liknande certifiering som är mer anpassad för nord-europeiskt skogsbruk.

Certifierade producenter, oavsett FSC eller PEFC, följer uppsatta regler för skogsbruk och produktpårbarhet. Märkningen gör att konsumenter och företag kan välja varor av trä som kommer från ett ansvarsfullt skogsbruk – ett skogsbruk som tar hänsyn till människor och miljö.

Totala andelen är lägre än önskat och beror på hög efterfrågan av certifierat virke kombinerat med för få certifierade producenter.

Majoriteten av de parkettgolv som säljs är märkta med FSC.

Byggmax hanterar varor med en låg andel förpackningar. Endast en låg andel av antalet sålda artiklar i butik har en konsumentförpackning, det vill säga en förpackning som säljs tillsammans med varan och följer med kunden hem. I övrigt har produkterna olika varianter av transportförpackningar för att skydda godset. Transportförpackningarna återvinns i samarbete med återvinningscentraler och pallar återanvänds i pallöverföringssystem hos de stora speditörerna samt i Byggpallsystemet.

Genom medlemskap i FTI, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, i Sverige samt Grønt Punkt i Norge tar vi på oss producentansvaret för förpackningar på allt infört och importerat gods. För varor tillverkade i Sverige är det producenten som står för

Avfallstyp	2016	2015	2014	Utv.	Utv.
				2015-2016	2009-2016
Blandat avfall	8,1%	4,8%	6,2%	3,3%	-1,3%
Deponi, utsorterat	6,2%	8,0%	7,1%	-1,8%	-0,5%
Sorterat	85,7%	87,2%	86,8%	-1,5%	1,8%

Tabell 7, fördelningar avfallstyper 2014- 2016 för Byggmax butiker i Sverige.

Avfallstyp	2016	2015	2014	Utv.	Utv.
				2015-2016	2009-2016
Blandat avfall (ton)	4,9	2,9	3,5	67,7%	-3,8%
Deponi, utsorterat (ton)	3,8	4,9	4,0	-23,6%	4,1%
Sorterat (ton)	52,0	53,4	49,4	-2,7%	14,3%
Totalt (ton)	60,7	61,3	56,9	-1,0%	11,9%

Tabell 8, avfallsvolym per Byggmax-butik i Sverige, 2014-2016

producentansvaret, vilket innebär att Byggmax indirekt betalar kostnaderna även för hanteringen av dessa produkter.

I Sverige har Byggmax ett brett samarbete med Ragnsells för att energi- och materialåtervinna så mycket av butikernas avfall som möjligt. Målet är att minimera deponiavfall och nå nollnivå på blandat avfall. Totala volymen avfall per butik stiger, vilket beror på att många av de artiklar som tagits in i sortimentet under de senaste åren är av typen som har mer fraktemballage än det tunga byggmaterialet har. År 2011 hade snittbutiken 54,2 ton avfall, att jämföras med dagens 60,7 ton. Andelen deponiavfall sjunker svagt, men blandat avfall är tyvärr uppe på näst högsta noteringen sedan 2011.

Trycksaker

De trycksaker vi gör och distribuerar är en stor del av vår miljöpåverkan. Under en sjuårsperiod från 2009 till 2016 har Byggmax minskat mängden tryckt material per butik med cirka 64 procent och i totala tal med cirka 24 procent. Denna förändring beror på att nya butiker etableras i redan existerande distributionsområden, vilket kraftigt minskat mängden utdelad reklam per snittbutik, men också på förändrade utdelningsmönster och ändring av papperstyper.

I siffran för 2016 ingår även tryckt butiksmaterial, i form av exempelvis större informationsskyltar, med en totalvikt om 155 ton. Total vikt av tryckt material har trots det minskat med cirka 2 procent från året innan, vilket beror på färre tryckta direktreklamblad. Mindre prisskyltar skrivs sedan år 2015 ut direkt i butik, i stället för att produceras och transporteras från ett centralt tryckeri.

Tryckerierna är certifierade enligt PEFC och FSC, samt i reklamtryckeriets fall enligt Svanen och EU-Ecolabel. Butiksmaterialtryckeriet producerar på andra material än papper och kan därför inte omfattas av Svanen. Tryckerierna omhändertar och destruerar restfärg, arbetar för att minimera användning av hälsofarliga kemikalier i tryckfärg och genomför regelbundna hälsoundersökningar av sina anställda.

Trycksaker Byggmax	2016*	2015	2014	Utveckling 2015-2016*	Utveckling 2009-2016*
Trycksaker (ton)	834	853	1097	-2,3%	-24,2%
Trycksaker per butik (ton)	6,51	7,17	9,79	-9,1%	-63,9%

Tabell 9, trycksaker totalt samt per Byggmax snittbutik 2014-2016. * För 2016 ingår även tryckt butiksmaterial i sammanräkningen.

Trycksaker Skånska Byggvaror	2016
Trycksaker (ton)	377,17
Trycksaker per butik (ton)	34,2882

Tabell 10, trycksaker för Skånska Byggvaror år 2016

Energianvändning

Byggmax eftersträvar energieffektivitet och de nya butiker som byggs överträffar de byggnationskrav som ställs i respektive land. Prefabricerade isolerfasader och isolerglas i byggnadernas fönster bidrar till bra energiutnyttjande. Nybyggda butiker har återanvändning av värme i ventilationssystemen och förlitar sig inte enbart på direktverkande uppvärmning. Nya och ombyggda butiker har LED-belysning som ljuskällor. Byggmax omfattas av lagen om energikartläggning av stora företag.

Den direkta energi av ej förnyelsebar art som används Byggmax butiker utgörs till stor del av det bränsle, i form av diesel och bensen, som förbränns av fordon som används: dieseltruckar och tjänstefordon.

Energikälla	2016	2015	2014	Diff 2015-2016	Diff 2009-2015
Diesel (GJ)	10 061	11 631	10 142	-14%	16%
Bensin (GJ)	0	0	0,3	0%	-100%
Totalt (GJ)	10 061	11 631	10 142	-14%	14%
Energi/butik (GJ)	79	98	91	-20%	-35%
Energi/mottagen order (GJ)	0,093	0,119	0,119	-22%	-40%

Tabell 11, direkt energianvändning per ej förnyelsebar energikälla 2014-2016 för Byggmax butiker

Truckparken byts succesivt ut och samtliga nya truckar som köps in är miljöklass III enligt Europaparlamentets direktiv 97/68/EG samt el/diesel-hybrider. Uppskattningsvis 90 procent av truckparken är numer hybrid- eller eltruckar. Möjligheten att övergå till biodiesel har utretts men Byggmax köper för små volymer diesel för att övergång ska vara försörjningsmässigt försvarbar i dagsläget.

Den el som används för att ladda truckarna har inte separerats från butikernas totala elförbrukning och ingår i stället under indirekt energianvändning nedan.

I Byggmax Groups totala direkta energianvändning ingår drivmedel för lastbilar och truckar, samt elförbrukningen i produktions- och lagerverksamheten, för maskinpark och truckar, hos Skånska Byggvaror. Drivmedel särredovisas inte hos Skånska Byggvaror och kan därför inte inkluderas i årets rapportering.

Energikälla	2016	Andel förnyelsebar energi
Diesel (Gj)	i.u.	0%
Bensin (Gj)	i.u.	0%
El (Gj)	2 598	i.u.

Tabell 7, direkt användning per energikälla 2016 för koncernen Byggmax indirekta energianvändning per primär energikälla är främst el och värme. De flesta av våra butiker värms upp med el. Under 2011 omförhandlades elavtalet i Sverige för de Byggmax-butiker som inte har el genom sitt hyresavtal och valet föll då på att från och med 2012 köpa ursprungsmärkt vattenkraftsel från kraftverk i Ljusnan. Även i Norge är 100 procent av energin från förnybara energikällor. I Finland har butikerna en residualmix av el.

	Varav förnybar energi	Varav kärnkraft	Varav fossilt bränsle
Sverige	100%	0%	0%
Norge	100%	0%	0%
Finland*	11,3%	45,8%	42,9%

Tabell 7, indirekt energianvändning per primär energikälla under 2016, för butiker där indirekt förbrukning är möjlig att påverka. *Residualmix-data för Finland är för år 2015.

Arbete har utförts tillsammans med elleverantören för att identifiera och eliminera onödiga nätlaster i Byggmax butiker i Sverige. Samtliga platschefer har genomgått en energieffektiviseringsutbildning och får rapporter över energianvändning och effektuttag.

Ökningen 2014-2015 i Sverige beror på att kundtjänst flyttade till större lokaler med egen mätare för avläsning och förbrukning. Minskningen i Norge under 2016 beror till stor del på en väldigt varm vinter. Förändringen är inte normalårkorrigerad.

Energi-användning (Tj)	2016	2015	2014	Diff 2015-2016	Diff 2012-2016
SE	28,78	28,06	23,24	3%	25%
NO	17,12	19,79	17,75	-13%	-3%
FI	4,01	3,67	3,75	9%	7%*
Per butik SE	0,35	0,37	0,32	-5%	-4%
Per butik NO	0,52	0,66	0,66	-21%	-35%
Per butik FI	0,31	0,28	0,29	9%	7%*

Tabell 9, indirekt energianvändning totalt under 2014-2016, för butiker där indirekt förbrukning är möjlig att påverka. *Finland jämförs 2014-2016 då data fram till 2013 inte var komplett.

Ansvarsfull etablering

En genomgång görs årligen av Byggmax nyöppnade butiker och deras placering i förhållande till skyddad eller värdefull natur i enlighet med GRI-indikatorn G4-EN11 om biodiversitet. Var och en av Byggmax butiker omfattar cirka 0,01 km2 yta. Totalt nämns 9 butiker under denna punkt, och deras totala yta är cirka 0,09 km2. Etableringarna påverkar potentiellt den biologiska mångfalden genom själva byggandet av lokalerna samt genom de transporter som till och från butik.

Som underlag för genomgången har Länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets GIS-databaser använts och de dataskikt som har varit tillgängliga för respektive län avseende skyddad och värdefull natur. Underlaget skiljer sig mellan olika län, men de vanligaste typerna av naturskydd finns med för alla län; riksintresse för natur och Natura2000, naturreservat och nationalpark. I Norge har underlag hämtats från den nationella sidan www.miljostatus.no.

Under 2016 öppnade nio nya butiker, varav sex i Sverige och tre i Norge. I denna rapport kommenteras endast dessa nya butiker. Inga av de nyöppnade svenska butikerna ligger i omedelbar närhet till områden av högt värde för biodiversitet.

Den norska butiken i Bergen Midtun ligger i direkt anslutning till ett naturområde av vikt för den biologiska mångfalden. Det finns även habitatområden för rödlistade arter inom 500 meter från etableringen.

Butiken i Sandnes ligger inom 150 meter till naturområde av vikt för biologisk mångfald. Habitatområden för rödlistade arter finns inom 150m från etableringen.

Båda etableringarna ligger i anslutning till andra liknande verksamheter och innebär därmed inte ianspråktagande av oexploaterad mark. Det kan dock finnas anledning att vidare utreda om Byggmax butiker i Bergen Midtun och Sandnes innebär några särskilda risker för den omgivande naturen.

Risker och möjligheter hänförliga till klimatförändringen

Högsta ledningen har tagit hänsyn till klimatförändringar och de risker och möjligheter de innebär för organisationen. De största riskerna ligger inom fysiska förändringar (säsongsavvägningar, översvämning) samt regleringar. Möjligheter är att bättre kommunicera det miljöarbete som görs för att skapa en miljöprofil gentemot kunden, samt lansera nya produkter som är bättre för miljön än befintliga.